

Zdravstveni sistem

SISTEMI SOCIJALNE SIGURNOSTI

ZDRAVSTVENA POLITIKA

- ▶ Ekonomski okvir: ekonomske mogućnosti društva i visinu izdvajanja za zdravstveni sistem, promjene na području rada i zaposlenosti te načini finansiranja zdravstvenih ustanova, odnos javnog i privatnog sektora, razlike između bogatih i siromašnih pitanje kontrole troškova i racionalizacije, uticaj tehnološkog razvoja na povećanje troškova zdravstvene zaštite (V.Puljiz, S.Zrnišak, i drugi, 2005:202) .

▶ .

ZDRAVSTVENA POLITIKA

- ▶ Demografska kretanja: smanjeni natalitet, ferilitet, i mortalitet, starenje stanovništva i sa time povezani, bolji zdravstveni sistemi, veća očekivanja od zdravstvene zaštite u starijoj dobi, promjene u strukturi porodice, posebno povećana ekonomska aktivnost žena, porast jednoroditeljskih i samačkih porodica i lagan nestanka socijalnih funkcija proširene, ali i redukcija funkcija nuklearne porodice (V.Puljiz, S.Zrnišak, i drugi, 2005:202) .

ZDRAVSTVENA POLITIKA

- ▶ Epidemiološki trendovi: epidemiološka tranzicija koja diferencira uzroke oboljenja i smrtnosti, novi tipovi bolesti, te pitanje društvenog i zdravstvenog statusa, posebno činjenice o povećanju zdravstvenih nejednakosti u svijetu (V. Puljiz, S.Zrnišak, i drugi, 2005:202) .

ZDRAVSTVENA POLITIKA

- ▶ Društveni kontekst: kulturne i socijalne razlike među pojedinim zemljama i pojedinim društvenim grupama, tipovi bolesti vezani za životne i zdravstvene stilove, način na koji pojedinac i društvo odgovaraju na pojavu bolesti (V.Puljiz, S.Zrnišak, i drugi, 2005:202)
- ▶ Državna organizacija: načini na koji država interveniše na području zdravstva, stupanj administrativne uključenosti i administrativne kontrole, interesi i pozicija moći u i oko zdravstvenog sistema, načini odlučivanja i participacije građana i zdravstvenom sistemu (V.Puljiz, S. Zrnišak, i drugi, 2005:202)

Zdravstveni sistemi

- ▶ BAZIČNI MODELI ZDRAVSTVENIH POLITIKA PROIZILAZE IZ ESPING ANDERSENOVE KLASIFIKACIJE DRŽAVA BLAGOSTANJA:
- ▶ 1. BEVRIDŽOVSKI MODEL
- ▶ 2. BIZMARKOVSKI MODEL
- ▶ 3. LIBERALNI MODEL
- ▶ U praksi na djelu imamo različite varijante u kombinacijama ovih modela.
- ▶ **ZDRAVSTVENA DEKOMODIKACIJA**

Zdravstveni sistem

- ▶ FIELD (1973): VRSTE ZDRAVSTVENIH SISTEMA
- ▶ pluralistički zdravstveni sistem,
- ▶ Sistem zdravstvenog osiguranja baziran na visokom udjelu poreskih obveznika;
- ▶ Sistem zdravstvenog osiguranja u većinskom vlasništvu države u visoku autonomiju profesije.
- ▶ Sistem zdravstvenog osiguranja u apsolutnom vlasništvu i kontroli države

Zdravstveni sistem

- ▶ FRENK I DONADEBIAN : kontrola nad pružanjem zdravstvene zaštite i podobnost stanovništva.
- ▶ OECD:
- ▶ Model nacionalne zdravstvene službe
- ▶ Model obaveznog zdravstvenog osiguranja
- ▶ Model privatnog osiguranja.

Zdravstveni sistem

- ▶ Indikatori za mjerenje zdravstvenog stanja stanovništva:
  - ▶ 1. Stopa nataliteta
  - ▶ 2. Stopa mortaliteta (mortalitet odojčadi)
  - ▶ 2. Stopa feriliteta
  - ▶ 3. Prirodni priraštaj
  - ▶ 4. Očekivano trajanje života po rođenju

Zdravstveni sistemi EU

- ▶ NAMJANJA STOPA SMRTNOSTI MUŠKARACA JE U: IRSKOJ, ŠVEDSKOJ I ŠVAJCARSKOJ.
- ▶ NAJVEĆA STOPA SMRTNOSTI MUŠKARACA JE U BALTIČKIM DRŽAVAMA.
- ▶ NAJMANJA STOPA SMRTNOSTI ŽENA: FRANCUSKA, ŠPANIJA, ŠVAJCARSKA.
- ▶ NAJVEĆA STOPA SMRTNOSTI ŽENA: BUGARSKA, RUMUNIJA, LITVANIJA.

Zdravstveni sistemi evropskih država

- ▶ Prema izvještaju Evropskog zdravstvenog potrošačkog indexa, Holandija (Nizozemska) je i dalje država sa najboljim zdravstvenim sistemom.
- ▶ Prvi put u dosadašnjih 11 godina mjerenja, Holandija je ostvarila rezultat sa više od 900 indeksnih poena.
- ▶ Osam država osvojile su više od 800 poena (Holandija, Švajcarska, Norveška, Finska, Belgija, Luksemburg, Njemačka i Island).
- ▶ Iza njih na ljestvici su se našle: Danska, Švedska, Francuska i Austrije koje nisu u potpunosti postigle rezultat od preko 800 poena.

Zdravstvena zaštita

1. Očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva CG
2. Poboljšanje kvaliteta života u vezi sa zdravljem
3. Dostupnost zdravstvene zaštite
4. Posebna briga o zdravstveno i socijalno ranjivim kategorijama stanovništva
5. Održivost zdravstvenog sistema
6. Poboljšanje funkcionisanja efikasnosti i kvaliteta zdravstvenih službi u definisanje posebnih programa u oblasti kadrova, ustanove, tehnologije i medicinskog snabdijevanja
7. Bolje funkcionisanje institucija zdravstvenog sistema CG, kao i usklađivanje privatnog i javnog sektora u ovoj oblasti.
8. Podsticanje obavljanja zdravstvene djelatnosti po međunarodnim standardima

Prioritetne mjere zdravstvene zaštite

- ▶ Aktivnosti na unapređenju zdravlja
- ▶ Zdravstvena edukacija i obrazovanje
- ▶ Sistematsko snabdijevanje stanovništva hranom i vodom za piće
- ▶ Prevencija i zaštita odekoloških faktora, štetnih po zdravlje
- ▶ Otkrivanje sprečavanje i suzbijanje bolesti i povreda
- ▶ Sprečavanje i suzbijanje zaraznih, malignih, hroničnih oboljenja, kao i vakcinacija protiv glavnih zaraznih bolesti
- ▶ Zdravstvena zaštita djece i mladih do kraja propisanog redovnog školovanja, zaštita žene u vezi s aplaniranjem porodice, trudnoćom, porođajem i materinstvom.
- ▶ Zdravstvena zaštita građana iznad 65 godina
- ▶ Zdravstvena zaštita boraca, vojnih invalida, civilnih invalida, članova njihovih porodica
- ▶ Podizanje nivoa mentalnog zdravlja stanovništva
- ▶ Zdravstvena zaštita lica ometnih u psihofičkom razvoju
- ▶ Obezbjedivanje potrebnih lijekova i drugih medicinski sredstava
- ▶ Hitni smještaji i liječenje lica
- ▶ Utvrđivanje uzroka smrti

Mjere zdravstvene zaštite u vezi sa radom i radnom sredinom

- ▶ Sprečavanje i otkrivanje profesionalnih bolesti, sprečavanje povreda na radu i pružanje odgovarajuće prve pomoći
- ▶ Zaštita zaposlenih na radnom mjestu koji su izloženi posebnim opasnostima po zdravlje
- ▶ Mjere zdravstvene zaštite utvrđene posebnim propisima

Specifična zdravstvena zaštita zaposlenih

- ▶ Ljekarski pregledi radi utvrđivanja radne sposobnosti
- ▶ Praćanje zdravstvenog stanja zaposlenih
- ▶ Identifikacija i procjena rizika po zdravlje na radnom mjestu
- ▶ Sistemske, prethodne i periodične kontrolne preglede zaposlenih s obzirom na pol, starost, uslove rada
- ▶ Davanje savjeta o zdravlju, bezbjednosti, higijeni rada, organizaciji, zaštitnim sredstvima
- ▶ Pregledi zaposlenih
- ▶ Organizovanje i pružanje prve pomoći
- ▶ Ocjenjivanje uslova rada na pojedinom radnom mjestu
- ▶ Ocjenjivanje potrebe i upućivanje zaposlenih izloženih zdravstvenim rizicima na radu na odmor i rehabilitaciju
- ▶ Zdravstvena edukacija zaposlenih

Nivoi zdravstvene djelatnosti

- ▶ Primarna, sekundarna, tercijalna
- ▶ Primarna: unapređenje zdravlja, zdravstvena edukacija, promovisanje zdravog načina života, saradnja sa drugim organima organizacijama, zdravstvena zaštita majke i djeteta, otkrivanje i sprečavanje malignih, endemskih, usta i zuba, i dr bolesti, imunizacija, zdravstvena zaštita zaposlenih, patronažne posjete, hitna medicinska pomoć itd.

Nivoi zdravstvene djelatnosti

- ▶ Na sekundarnom i tercijarnom nivou obezbeđuje se specijalizovana i visokospecijalizovana zaštita zdravstvena zaštita, koja se ne može obezbijediti na primarnom nivou. Obuhvataju složenije mjere i postupke u pogledu dijagnostifikovanja, liječenja i sprovođenja ambulantne rehabilitacije, u cilju rešavanja kompleksnih zdravstvenih problema.